

PROCEEDINGS

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ 5

The 5th National Conference Forum 2024

ความยั่งยืนของ PA&CD

(การส่งเสริมความยั่งยืนด้านการเกษตรและการพัฒนาชุมชน)

(Promotion of Agricultural and Community Development Sustainability)

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Nakhon Nan Buddhist College

27-28 พฤษภาคม 2567
MAY 2024

PROCEEDINGS

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ 5

The 5th National Conference Forum 2024

ความยั่งยืนของ PA&CD

(การส่งเสริมความยั่งยืนด้านการเกษตรและการพัฒนาชุมชน)

(Promotion of Agricultural and Community Development Sustainability)

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Nakhon Nan Buddhist College

27-28 พฤษภาคม 2567
MAY 2024

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ที่ปรึกษา	พระพรหมวัชรธีรอาจารย์, ศ.ดร.	อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
	พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
	พระเทพเวที, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
	พระราชศาสนานิกบาล	ประธานคณะกรรมการวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน
	พระสุนทรมุณี, ดร.	รองประธานคณะกรรมการวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน
	ว่าที่ร้อยตรีสมเดช อภิขยกุล	ที่ปรึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน

คณะกรรมการ

พระชยานันทมูณี, รองศาสตราจารย์ ดร.	ประธานคณะกรรมการ
พระครูสุตตันนันทบัณฑิต, ผศ.ดร.	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อินทนนท์	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ บดีรัฐ	คณะกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ จันทร์แดง	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ อุปสอด	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล เครือแสง	คณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรปรัชญ์ คำพงษ์	เลขานุการคณะกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรทัศน์ โรจน์กิจจากุล	ผู้ช่วยกรรมการ

แบบปก-รูปเล่ม : นายศุภกริช เชื้อนเพชร

พิมพ์เมื่อ : พฤษภาคม 2567

จัดพิมพ์ในงาน : การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ประจำปี 2567

ต่อเติม

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีปรัชญาว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นส่วนงานจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความมุ่งมั่นที่จะเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยสู่สาธารณะ ด้วยการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ ตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ อย่างต่อเนื่องทุกปี ในปี 2567 ได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 3 The 5th National and the 3rd International Conference Forum 2024 หัวข้อเรื่อง ความยั่งยืนของ PA&CD (การส่งเสริมความยั่งยืนด้านการเกษตรและการพัฒนาชุมชน) The PA&CD Sustainability (Promotion of Agricultural and Community Development Sustainability) มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการสู่สังคม และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านผลงานวิจัยและนวัตกรรมด้านเกษตรเชิงพุทธ เพื่อการพัฒนาจิตใจและสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา พันธกิจของมหาวิทยาลัย และนโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ให้ความสำคัญต่อการวิจัย การพัฒนาต่อยอดและการสร้างนวัตกรรม เพื่อนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาชุมชนสังคมยั่งยืน

การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นฐานในการทำให้วิทยาการสมัยใหม่ ได้แสดงฐานะและบทบาทมากยิ่งขึ้น ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาการยุคใหม่ได้หันมาศึกษาปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พัฒนาตัวเองให้มีความเข้มแข็งสามารถยืนหยัดอยู่ได้ ท่ามกลางโลกธรรมที่แปรเปลี่ยนไปในทางดีและไม่ดีตลอดเวลา ความเป็นคนเข้มแข็งนี้ จะเป็นโอกาสให้ได้ใช้วิชาความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงกับพุทธประสงค์มากที่สุด เพราะทรงแสดงลำดับขั้นของการพัฒนาดนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งประสงค์ โดยเริ่มจากการศึกษาหาความรู้ด้านวิชาการวิชาชีพ (ปริยัติสิกขธรรม) อบรมสั่งสมตนให้มีความเรียบร้อยด้านกายภาพ ให้เข้มแข็งอดทนด้านจิตภาพ และโลกทัศน์ ชีวิตศันที่เป็นสัมมาทิฐิตลอดเวลา (ปฏิบัติสิกขธรรม) และมีความร่มเย็นเป็นสุข (ปฏิบัติสิกขธรรม) ในภาคปฏิบัติก็มีการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาทุกสาขาวิชา ถือว่าได้สะสมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาเป็นเวลายาวนาน มีองค์ความรู้ด้านนี้ทั้งในรูปของความรู้ที่อยู่ในตัวตน (Tacit Knowledge) และความรู้สาธารณะ (Explicit Knowledge) หลากหลาย การจัดประชุมวิชาการระดับชาติครั้งนี้ เป็นเวทีวิชาการที่จะแสดงให้เห็นประชาคมทางวิชาการทั่วประเทศรู้ว่า หลักวิชาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่นั้นเป็นอย่างไร และจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมประเทศชาติอย่างไร

ขออนุโมทนาและชื่นชมในวิริยะอุตสาหะของผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์ นครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ คณะ วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียน หน่วยวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และองค์กรภาคีเครือข่าย ในการร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร นำเสนอผลงานทางวิชาการในรูปแบบต่างๆ ต่อเนื่องทุกปี อันจะเป็นคุณูปการต่อการศึกษาพระพุทธศาสนา ชุมชนและสังคมสืบไป.

(พระพรหมวชิรธีรจารย์, ศ.ดร.)

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

27 พฤษภาคม 2567

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ถ้อยแถลงของอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	[1]
สารบัญ	[3]
ศาสตราจารย์ดร.ราชาสู่การพัฒนาภาคเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน <i>พระก้องเกียรติ สุวฑฒนปญโญ, พระปลัดวุฒิมงคล กิตติวัฒน์</i>	1
แนวทางการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำภาคเกษตรด้วยเครื่องผลิตน้ำจากความชื้น <i>พงษ์พิชญ์ สัตบุตร์, วุฒิมงคล คงวุฒิ, พัฒน์ศรัยญ์ เลาทไพบุลย์, อรณิชา คงวุฒิ</i>	16
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน <i>พระพิทักษ์ อริยปุตโต</i>	28
ผังโครงข่ายกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน <i>วัชชระ ห้วนท้อก, โชติกา ณ หนองคาย</i>	39
เหม่เป็จากถั่วเหลืองอาหารสุขภาพโปรตีนสูง <i>ณัฐกา กุลรินทร์, นิคม สุขดา</i>	46
ศาสตราจารย์ดร.ราชา สู่ โคนหนองนาโมเดลกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขัง <i>สุวารี รวบทองศรี, จอมพน สมหวัง, จรัสสา การเกษตร, เนาวรัตน์ สุขมะโน</i>	53
พิธีกรรมเลี้ยงผีปู่ย่าจากบ้านแม่แปง ตำบลนาพูน อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ <i>ณัฐพรรณ ชำนาญ, ภาณุวัฒน์ สกุลสืบ, ทัดพิชา สกุลสืบ</i>	64
จิตตปัญญาศึกษาในบริบทความหลากหลาย: จิตตภาวนาเชิงสร้างสรรค์ <i>มนตรี เพชรนาจักร, โสภณ บัวจันทร์, พระครูปริยัติธำรงคุณ</i>	76

เรื่อง	หน้า
การศึกษาประวัติและพุทธศิลป์เจดีย์สำคัญในจังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอำนวยการ จตตมโล (พรหมโคตร)</i>	91
การวิเคราะห์กระบวนการทัศน์เรื่องกรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของชาวพุทธในตำบลบ้านหวาย อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>ณัฐ โหมาควิน, สรวุฒย์ วิจิตรปัญญา, พระมหาธวัชชัย ธมมรสี</i>	104
ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มบนฐานทุนทางศิลปวัฒนธรรมของอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน <i>อรพินท์ อินวงศ์, พระครูสุตตันทบัณจิต, ปาณิสรา อินทราวุธ, ประทีป ยศนรินทร์</i>	116
การปริวรรตและวิเคราะห์คัมภีร์พงศาวดารน่าน <i>อนันต์ จิตอารี, พระมหาเกรียงศักดิ์ สุทธิแสน, สมคิด นันดี</i>	132
หมากล้อมเพื่อผู้สูงอายุและเยาวชนนครลำปาง <i>สิริรัตน์ วาวแวว, อนันต์ อูปสอด, สุวรัฐ แลสันกลาง, อติศร สวณฉลาด</i>	147
ปัญหาการแปลรายการอาหารภาษาไทยเป็นภาษาจีนของร้านค้าในจังหวัดเชียงใหม่ <i>Luo Xianlong, He Hengying, ทัดพิชา สกุลสืบ</i>	155
การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้แบบสืบสอบ <i>พระปลัดสถาพร ปุ่มเป้า</i>	169
การพัฒนาารูปแบบชุมชนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุกสู่ห้องเรียนแห่งความสุขประสิทธิภาพสูง <i>มานนท์ จันทร์เจียม</i>	184

เรื่อง	หน้า
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อทักษะอาชีพของผู้เรียนพื้นที่วิถีน่าน <i>กัณฐมณี ปาคำ</i>	195
ลูสพาร์ทส์เพลย์กับการเล่นสำหรับเด็ก <i>นรินทร์ รินพนัสลัก, นัศวรณ ใจมั่น, ราชาวดี สุขภิรมย์</i>	210
แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ของประชาชนในเขตตำบลป่าอ้อ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี <i>ไพศาล เครือแสง</i>	222
การประสานความร่วมมือเพื่อสร้างนวัตกรรมชุมชน: กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ ผ้าพิมพ์รักษ์โลก ตำบลพระธาตุขิงแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา <i>ประยงค์ จันทร์แดง, พิพัฒน์ ธนากิจ, สารีณีย์ ภาสยะวรรณ, อนุรัตน์ ฝันถึงภูมิ, พรโอบอ้อม วงศ์วิลาศ</i>	236
การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร แบบมีส่วนร่วมของชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่ท่องเที่ยวเกษตรวิถีน่าน <i>ชรส์นันท์ ตาخم</i>	248
แนวทางการบูรณาการการจัดการป่าไม้ให้เป็นป่าชุมชน เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดน่าน <i>พงศ์ศิริ พงศ์อาริยะมงคล</i>	259
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักพุทธธรรมในพระพุทธศาสนา <i>อนุชา วุฒธนู, ธงชัย สิงอุตม, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	273

เรื่อง	หน้า
การประยุกต์ใช้หลักอภิธานิยธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในตำบลบ้านสาบ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา <i>มงคล หลักฐาน, สมยศ ปัญญามาก, พระเมธีวชิรคุณ</i>	282
การส่งเสริมพุทธจริยธรรมทางการเมืองเพื่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย <i>ศิริมาศ เรือนสอน, สมยศ ปัญญามาก, สหัทธยา วิเศษ</i>	299
ศึกษารูปแบบการปกครองบ้านเมืองของเมืองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน ในคัมภีร์มังรายศาสตร์ <i>พระมหาสุวิทย์ อินทปญโญ, พระเมธีวชิรคุณ, สหัทธยา วิเศษ</i>	316
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา <i>สุภาพร ธรรมธีระนันท์, สมยศ ปัญญามาก, สหัทธยา วิเศษ</i>	333
สุขภาพตามหลักภavana 4 ของโรงเรียนสร้างสุขผู้สูงวัยตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระสมบุรณ์ จนทปญโญ (ศรีนาวา), พระมหาธวัชชัย ธรรมรัตน์, กฤษ ศรียะอาจ</i>	350
การศึกษาประสบการณ์ในการเป็นจิตอาสาศึกลานุปัฏฐากพระสงฆ์ของนิสิตสาขาวิชาจิตวิทยาชีวิตและความตาย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย <i>ประสิทธิ์ แก้วศรี, วิศาล สายเพชร, พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภินนโท</i>	363
ศึกษาหลักประกันชีวิตตามหลักศีล 5 ของชุมชนในอำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์ <i>ประสิทธิ์โรจน์ อากทุธร (โรจนแพทย์), พระมหาธวัชชัย ธรรมรัตน์, กฤต ศรียะอาจ</i>	375

เรื่อง	หน้า
การบูชาครู : แนวคิด คุณค่า และอิทธิพลที่มีต่อชาวพุทธในตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอธิการปฏิเวธ วิสารโท (ทองสินก), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู, พระครูประโชติพัชรพงศ์</i>	387
ศึกษาหลักเทวธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท <i>พระสมุห์สุนทร สุนทรโร (หมื่นภักดี), พระมหาธวัชชัย ธมฺมรสี, พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู</i>	396
ศึกษาวิธีการคลายทุกข์ตามแนวทางพระพุทธศาสนา <i>พระอุดม ฐานธมโม (หนูกลิ้ง), พระครูประโชติพัชรพงศ์, กฤต ศรียะอาจ</i>	406
การศึกษาอิทธิพลของการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดสมเด็จภูเรือมิ่งเมือง ที่มีผลต่อวิถีชุมชนตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย <i>พระครูอรุณธรรมภาณ (ฐิติวัฒน์ นริสสรโร), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู</i>	420
ศึกษาการพัฒนาบุคลิกภาพตามหลักเสขียวัตถ์ ของวัดและชุมชน ในตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระสมุห์บุญทัน นรินโท (สมทอง), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู</i>	432
หลักอานาปานสติกับการแก้ปัญหาสมมติฐานของเยาวชนไทย <i>พระมหาอำพล ธนปญโญ (ชัยสารี), พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปญโญ</i>	443
การศึกษาการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้วิถีพุทธ ของพระปริยัติพัชรภรณ์ (สุพจน์ ปญญาธโร) <i>พระคมสัน ปญญคุณุโธ (ขวัญหอม), พระครูประโชติพัชรพงศ์, พระมหาธวัชชัย ธมฺมรสี</i>	457
กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักสังคหัตถ์ 4 ของชุมชนในตำบลห้วยสะแก อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอธิการพิเชษฐ์ ฐานธมโม (จันทร์คล้อย), พระปลัดวุฒิมิพงษ์ กิตติวิญญู, พระครูประโชติพัชรพงศ์</i>	467

เรื่อง	หน้า
หมู่บ้านรักษาศิล 5 กับการมีส่วนร่วมของชุมชน <i>พระราชรัตนสุธี, ณัฐยาณี บุญทองคำ</i>	478
ความเชื่อเรื่องบุญ-บาป ที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวอีสาน <i>พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ, ปิยวัช ละคร</i>	490
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการต่อต้านการทุจริตตามแนววิถีพุทธ <i>พระครูสังฆรักษ์โกศล มณिरตนา, พระครูวินัยธรสุทัศน์ ธมมปาโล</i>	505
การบูรณาการหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเยาวชน <i>พระครูวินัยธรสุทัศน์ ธมมปาโล, พระครูสังฆรักษ์โกศล มณिरตนา</i>	519
การยกระดับครูพระสอนศีลธรรมในศตวรรษที่ 21 <i>สุพิชญาณ์ แก้วโพนทอง, พระครูธรรมธรจิรชาติ พุทธกรุจิโต, พระสมุห์ อภิชัย อภิขโย (ปัญญาารพวงศ์)</i>	532
วิเคราะห์การแปลคำต้องห้ามภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย เรื่อง The Last of Us ใน HBO GO <i>มินตรา ไชยชนะ, ขนิษฐา สุวรรณประชา, สหรัฐ อริงตัน</i>	546
การสร้างแบบฟอร์มการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และพัฒนา แก่พระภิกษุ และสามเณร <i>สุภาวดี ต้วบ้านยาง, จุมพต อ่อนทรง</i>	555
พุทธเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้เกษตรกร <i>พระครูศรีธรรมวารากรณ์ (จිරพันธ์ ธมมปสฺสุโธ , นำประเสริฐ)</i>	568
การพัฒนาคู่มือภาษาอังกฤษ สำหรับแนะนำร้านอาหาร ในเขตอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน <i>พรลภัส วิชา, กุชอน คลาน, ศิวลี ไชยคำ</i>	579

เรื่อง	หน้า
การพัฒนาคู่มือการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับผู้ประกอบการร้านค้า ถนนคนเดินบริเวณชวงเมืองน่าน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน <i>ศิวลี ไชยคำ, นันทาลี ภูพาน, พรลภัส วิชา</i>	589
การศึกษาเทคนิคการสอนพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในจังหวัดเพชรบูรณ์ <i>พระอดิศร ผาสุกโก (พร้อมสุข), สรวุฒย์ วิจิตรปัญญา, พระครูประโชติพัชรพงศ์</i>	601
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของตำรวจในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา <i>ถิรวุฒิ ดำริสระน้อย, พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล, ชุตินพนธ์ วงษ์อมรวิทย์</i>	611
คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรมของผู้บริหารท้องถิ่น เทศบาลตำบลบ้านเหลื่อม อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา <i>ปิยวัชร นิขุนทด, รภิวัดณ์ ปกรณ์ปริยาภรณ์, เขมจิรา พิทักษ์ราษฎร์</i>	624
ความไว้วางใจทางการเมืองเชิงพุทธบูรณาการของประชาชนที่มีต่อ ผู้บริหารเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา <i>ธนากร ผงลั่นเที่ยง, พระมหาชิตชัย สุรโชโต, คมกริช สุขพัตร</i>	639
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทของ ผู้พิพากษาสมทบในการแก้ไขปัญหาเยาวชนและครอบครัวในจังหวัดสระบุรี <i>ประเทืองจิต บุญมาก, พระครูปริยัติวิสุทธิบัณฑิต, พระครูสุตภัทรบัณฑิต</i>	653
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมือง ในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเทศบาลนครนครราชสีมา <i>นภัทร สุขใหม่, ไพวรรณ ปริมาตร, ณ์ภูฏกานต์ หงษ์กุลเศรษฐ์</i>	666

เรื่อง	หน้า
การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของเยาวชนในตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี <i>พิชญรดา พิชญเดชเมธี, เบญญาภา อัจฉฤกษ์, ไพวรรณ ปริมาตร</i>	680
คุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองตามหลักพรหมวิหารธรรมของ ผู้บริหารเทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา <i>พระสมุห์ทินวัฒน์ ปญญาสาโร, ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์, อภิวัดน์ จำตา</i>	693
การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวอธิปไตยธรรมของประชาชน ในการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วน ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา <i>สุวลี คงเพ็ชรพะเนา, เบญญาภา อัจฉฤกษ์, เขมจิรา พิทักษ์ราษฎร์</i>	705
การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการทำประชาคมตามวิถีประชาธิปไตย ในอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา <i>พระมาใหม่ จนทนมโม, พระครูปริยัติวิสุทธิบัณฑิต, พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล</i>	718
การสื่อสารทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว <i>สกลสุภา ลันต์สวัสดิ์, ไพวรรณ ปริมาตร, ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์</i>	730
ภาวะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่น ในการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลช่อแฮ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ <i>ฐาณมาศ ศิริวรรณธนนท์</i>	742
การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี สำนักเรียนวัดพระธาตุศรีจอมทอง วรวิหาร อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ <i>พระมหารัชชานนท์ สาสนกิตติ (คำแสง)</i>	754

เรื่อง	หน้า
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมตามแนวพระพุทธศาสนา ของประชาชนในการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นตำบลห้วยโรง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ <i>กนกพรรณ เหมืองเพิ่ม</i>	766
ประยุกต์กระบวนการธรรมของสัปปายะเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสังคมมนุษย์ <i>พระมหาวัชระ กนฺตวิโร, พระครูสุตคุณวรากร, ธงชัย สิงอุดม, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	779
เปรียบเทียบจิตวิทยาดวงตะวันตกับจิตวิทยาตามแนวพระพุทธศาสนา <i>ชรินทร์ ชัยสุข, ศตวรรษ สงกาพันธ์, สมศักดิ์ สีนนา</i>	793
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ <i>พระปิฎกโกศล</i>	810
ภาวะผู้นำแนวพุทธของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการปกครองท้องที่ ตำบลเตาปูน อำเภอสอง จังหวัดแพร่ <i>จักรพงษ์ ชัยวันดี</i>	822
บทวิเคราะห์การปรับบทบาทของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการพัฒนาชุมชนตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง <i>อัญญาภรณ์ แพงมาพรหม, พระมหาสมคิด วชิรญาโณ, พระครูสุตคุณวรากร, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	836
การปรับทัศนคติด้านความเชื่อเรื่องกรรมกับคนรุ่นใหม่ <i>ณัฐวุฒิ อายุเย็น, พระครูสุตคุณวรากร, ธงชัย สิงอุดม, ศตวรรษ สงกาพันธ์</i>	850
การส่งเสริมพุทธนวัตกรรมการสังคมเพื่อการพัฒนาชุมชนของนักการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลยอด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน <i>ชยพล กาชาว</i>	869

เรื่อง	หน้า
ภาวะผู้นำทางการเมืองแนวพุทธของผู้บริหารท้องถิ่น ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลสรอย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ <i>พิสิฐพงศ์ ช้อนฝั้น</i>	880
พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลเชียงเคี่ยน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย <i>सानิตย์ ไชยสุณา</i>	893
พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการจัดการ ขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำขำ อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ <i>นราภัทร กอบกำ</i>	899
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ของประชาชนในการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารเทศบาลเมืองพิชัย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง <i>ภาณุพงศ์ มะโนพันธ์</i>	913
บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา ของเทศบาลตำบลร่องกวาง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ <i>ธีรศักดิ์ มีสมศักดิ์, พระครูโสภณกิตติบิณฑิต</i>	926
การยกระดับกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองด้วยมือ <i>โชติกา ณ หนองคาย, วัชชีระ ห้วนท้อก</i>	935
การพัฒนาชีวิตและสังคมทำให้เกิดสันติสุขได้อย่างยั่งยืนด้วยญาณ 16 ในยุคปัญญาประดิษฐ์ <i>เจริญ มณีจักร์, พระครูรัตนสุตาภรณ์, พระครูพิพิธจารุธรรม</i>	944

เรื่อง	หน้า
พุทธจิตวิทยากับบทบาททางสังคมไทย สุรพงษ์ คงลัย, วิเชียร นามการ, พระครูสุวรรณสารานุกูล, ประสิทธิ์ คำกลาง, วานิช พาลาด	958
สาเหตุการเกิดปัญหาของสังคมไทย พระสุเทิด ที่ปงโกโร, พระอธิการวิชาญ อาทโร (มวลทอง), เศรษฐพร หนูนชู	975
ความรู้ทั่วไปทางรัฐศาสตร์ : กรณีศึกษาวิเคราะห์มุมมองระบบอุปถัมภ์ในสังคม เศรษฐพร หนูนชู, พระสุเทิด ที่ปงโกโร, พระอธิการวิชาญ อาทโร, เอกรัตน์ มาผดุง	990
บูรณาการหลักปรัชญาที่มีต่อสถาบันครอบครัวกรณีศึกษา มารดาบิดากับบุตรธิดา ตำบลทรายมูล อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พระอธิการบุญชัย ปญญาธโร (กันธะวัง)	999
การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับ พระสมพงษ์ ญฎฐิโก (เผ่าเจ้า), พระปลัดสถาพร สุฐานวุฒิมิ (ปุ่มเป้า), กิตติศักดิ์ แห่งทอง, พระมหาชนินทร์ อธิโร (ลิขลิทธิพันธุ์)	1011
มองถ้ำหลวง วันมหัศจรรย์แห่งมิตรภาพ วิถีชุมชนเข้มแข็ง พระครูสุวัฒนบัณฑิต	1027
การศึกษาประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมพงศาวดารน่าน ฐิติพร สะสม, จวน คงแก้ว, สุวารี รวบทองศรี, คนงนาฏ รุณวุฒิมิ	1043
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการเรียนรู้พงศาวดารน่าน สิทธิชัย อุ้นสวน, พระปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา, สุรเชษฐ์ คำใจ	1057
อยุธยาเมตาเวิร์ส : การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเสมือนจริงของวัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถาวร ภูเขา, พิพัฒน์ แก้วใส, พิชิต เขาว์ชาญ, ประวิทย์ ชัยสุข	1074

เรื่อง	หน้า
ตัวชี้วัดลักษณะคนเลวในวสสูตร <i>อารุณ ลิทธิวงค์, กิจชัย วงศ์ราช, พระมหาสงกรานต์ จีระอุฒโน (จันทาพูน)</i>	1088
อริยบุคคลในพระพุทธศาสนา : สภาวะและสถานะ <i>เสพบัณฑิต โหน่งบัณฑิต, กิจชัย วงศ์ราช, พระมหาสงกรานต์ จีระอุฒโน (จันทาพูน)</i>	1099
ภาวะผู้นำ : องค์กรธรรมและจริยธรรม <i>เสพบัณฑิต โหน่งบัณฑิต, พัสกร อุ่นภาค, พระมหาศรัยัคฆ์ สิริวิญญู (กงพาน), ปรัตถกร การเร็ว</i>	1116
การประเมินความสุขจากการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ บนฐานทุนทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนในอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน <i>เชษฐ นิมมาทพัฒน์, พระครูวิจิตรธรรมโชติ, พระครูสังฆรักษ์เชษฐา ปิยสาสโน, สุบินรัตน์ รัตนศิลา</i>	1131
การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงในยุคแห่งกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย <i>เด่นภูมิ อินตะวัง, สุรเชษฐ์ คำใจ, พระครูเมธีรัตนบัณฑิต, พระครูใบฎีกาวิชิตวิทย์ ธีรสวณโณ</i>	1143
วิเคราะห์การเรียนรู้เชิงพุทธของนิสิตวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน <i>พระมหาอธิปัตย์ กิตติญาโณ (ชูแก้ว), โสภณ บัวจันทร์, จวน คงแก้ว</i>	1151
แนวทางการบริหารฝุ่น PM 2.5 แบบองค์รวมอย่างยั่งยืน <i>พระครูรัตนสุตาภรณ์</i>	1166
ประชาธิปไตยเชิงพุทธในทัศนะทางรัฐศาสตร์ <i>ไพศาล เครือแสง</i>	1176
โครงการคัดลอกคัมภีร์พระไตรปิฎกในเมืองน่านของครูบาภิญจนธรรมาวาสี <i>ดิเรก อินจันทร์</i>	1190

เรื่อง	หน้า
บทบาทของหลวงพ่อเมือง (พระครูอุดมเวทวรคุณ) จากเรื่องเล่าและ ความทรงจำของคนบ้านท่าแหน ตำบลแม่ทะ อำเภอมะเข่ จังหวัดลำปาง <i>สุทธิพร โทะเปี้ย, ภาณุวัฒน์ สกุลลีส, ตฤลาภรณ์ แสนปรน, อรทัย สุขจี๋</i>	1198
แนวทางการสร้างแรงจูงใจตามแนวทางพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษา ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลเวียงแก่น อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย <i>จินตนา ช่วยแก้ไข</i>	1207
การใกล้เคียงความขัดแย้งเชิงพุทธบูรณาการ <i>จักรพงษ์ มะโนนัย</i>	1220
ความเชื่อเรื่องประทีปและเทียนจากพุทธล้านนาในมิติสังคมและวัฒนธรรมไทย <i>กันยารัตน์ รินศรี</i>	1235
ธรรมาภิบาลเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิต <i>ธเนศณัฐ์ สุคนธพันธ์</i>	1248
บทบาทชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านในภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม <i>ธัญธรณ์ ชีวะเลิศรัตน์</i>	1256
การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม <i>นิยานันท์ วุฒิพนมศักดิ์</i>	1264
การจัดการปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนในสถานศึกษาในสังคมไทย <i>ณัฐชนันตร์ อยู่สีมารักษ์</i>	1277

เรื่อง	หน้า
กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ผ่านทุนทางศิลปวัฒนธรรมอำเภอภูเพียงจังหวัดน่าน อย่างยั่งยืน <i>สมคิด นันต์๊ะ, จวน คงแก้ว, อนันต์ จิตอารี</i>	1287
ภาคผนวก	
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเอกสารประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5	1300
คำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความวิชาการ (Peer Review)	1301

การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู Digital Performance Development for Teachers

พระสมพงษ์ ญาณวิถีโก (เฒ่าเฝ้า)

พระปลัดสภาพร สุฐานวฑฒ์ (ปุ่มเป้า)

กิตติศักดิ์ แห่งทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

พระมหาชนินทร์ อธิวโร (ลิขสิทธิพันธ์)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

บทคัดย่อ

การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู เป็นแนวทางให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น สามารถออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์กับผู้เรียน ดังนั้น การพัฒนาครูให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะในยุคดิจิทัล ทำให้การพัฒนาของครูมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นครูมืออาชีพอย่างอาชีพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพโดยตรง บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาองค์ความรู้ แนวคิด เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู เพื่อนำเสนอข้อมูลและแนวทางอันเป็นประโยชน์ ได้แก่ องค์ความรู้ ความหมาย องค์ประกอบ โมเดล แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และบทบาทของครูในยุคดิจิทัล โดยมุ่งหวังให้ครูเกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงรอบด้าน ใช้สมรรถนะดิจิทัลในการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อวิชาชีพ ผู้เรียน องค์กร และสังคม

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล, สมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู

Abstract

Digital competency development for teachers is a guideline for teachers to continuously develop themselves to increase their learning potential in information technology. Can design teaching innovations that meet the needs of learners. Therefore, the development of teachers to be knowledge, abilities, skills, attitudes and characteristics in the digital age makes the development of teachers more effective. Is a professional teacher Resulting in direct quality learners This academic article focuses on studying the knowledge and concept of developing digital performance for

teachers. To present useful information and guidelines, including knowledge, meaning, elements, models, guidelines for the development of digital performance Development in the digital age and the role of teachers in the digital age By aiming for teachers to develop changes around Use digital performance to create innovation For the maximum benefit of the profession, learners, organizations and society

Keywords: Digital performance development, Digital performance for teachers

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ทำให้ครูจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาความรู้และความสามารถของตนเอง เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาครู จึงเป็นเรื่องสำคัญเพราะนอกจากจะช่วยส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองทางด้านวิชาการ อยู่เสมอ เป็นครูที่ทันสมัย เพื่อนำสิ่งแปลกใหม่มาใช้พัฒนาลูกศิษย์ให้มีคุณภาพ ยังทำให้ผู้เรียนและผู้ปกครองมีความมั่นใจและไว้วางใจในคุณภาพของความเป็นครูมืออาชีพ เพราะการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ให้ทันสมัยกับสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปจะทำให้ครูไม่ล้าหลัง มีความรู้ทาง วิชาการเทคโนโลยีนวัตกรรมต่าง ๆ ที่แปลกใหม่ มีเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ มีสมรรถภาพในการ สอนมากขึ้น สามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลาย สนองความต้องการผู้เรียน (ธราญา จิตรชญาวนิช, 2560 : 225) สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562) กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดการเข้าใจดิจิทัล จึงได้จัดทำแผนพัฒนาความรู้ความเข้าใจดิจิทัลของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความ พร้อม และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตรวมถึงทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหนึ่งในเป้าหมาย คือ การพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะดิจิทัล ที่เหมาะสม ต่อการ ถ่ายทอดความรู้และทักษะดิจิทัลแก่นักเรียน นักศึกษา ปรับกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ ปฏิบัติจริง เน้นการพัฒนาทักษะและความรู้ความเข้าใจทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสม

มาตรฐานวิชาชีพครู ได้ระบุมาตรฐานที่สอดคล้องสัมพันธ์กับสมรรถนะดิจิทัลสำหรับวิชาชีพ ครู ไว้ 3 ด้าน คือ การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (คุรุสภา, 2556) เพื่อเป็นการพัฒนาครูให้มี ความสามารถในการบูรณาการและใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ ในรูปแบบดิจิทัลได้อย่างถูกต้องตรงตาม วัตถุประสงค์ เพื่อการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลกับการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (กุลสลวัฒน์ คงประดิษฐ์, 2562 : 14) สร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิง สร้างสรรค์ของครูที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็น เครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมสร้างสรรค์สังคมที่ดี เพื่อเผยแพร่

และนำไปสู่การพัฒนาประเทศระยะยาว (จินฉัตร ปะโคทัง, 2561 : 29-30) ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู นอกจากช่วยพัฒนาศักยภาพการทำงานของครู ทำให้ครูมีโอกาสก้าวหน้าทางวิชาชีพ ย่อมส่งผลให้ครูเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพในการช่วยพัฒนาสังคม ผลิตผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และพัฒนาสังคมไทยให้มีความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น

บทความวิชาการนี้ผู้เขียนมุ่งศึกษาองค์ความรู้ จากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอแนวคิดที่ช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพครูมีความเข้มแข็ง เป็นประโยชน์ และแนวทางต่อการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล และพัฒนางานของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมรรถนะดิจิทัล คืออะไร

จากการศึกษาค้นคว้าความหมายของสมรรถนะดิจิทัล มีผู้ศึกษาหลายท่านได้อธิบายความหมายของสมรรถนะดิจิทัล ไว้ดังนี้

สมรรถนะดิจิทัล คือ ความรู้ ความสามารถ และทักษะการใช้ เข้าใจและสร้างสื่อดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดการศึกษาไทย 4.0 และกรอบการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561 : 1) การมีสมรรถนะดิจิทัล ต้องสามารถผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย สร้างสรรค์ และมีจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562 : 6) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานก่อให้เกิดการบูรณาการจัดการเรียนการสอนได้ตามจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างมีประสิทธิภาพ (ภัทรพร เยาวรัตน์, 2565 : 20) มีทัศนคติที่จำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลด้วยความรับผิดชอบ มีวิจารณญาณ และมีความสร้างสรรค์ในการทำงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานส่วนบุคคล สามารถแบ่งปันข้อมูลและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่น รวมทั้งสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กณิชา ศิริศักดิ์ (2563, 8)

จากข้างต้นสรุปได้ว่า สมรรถนะดิจิทัล หมายถึง ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ โดยต้องมีความรับผิดชอบและมีวิจารณญาณเป็นพื้นฐาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

องค์ประกอบของสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู

สมรรถนะดิจิทัล มีองค์ประกอบที่แตกต่างและหลากหลายตามมุมมองของนักวิชาการและสถาบันต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2562 : 3) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะดิจิทัล แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้ดิจิทัล 2) ด้านการใช้ดิจิทัล 3) ด้านการ

แก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล และ 4) ด้านการปรับตัวการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ซึ่งองค์ประกอบของสมรรถนะดิจิทัลทั้ง 4 ด้าน สามารถกำหนดเป็นกรอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครูเพราะว่ามีความสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย โดยองค์ประกอบของสมรรถนะดิจิทัล ทั้งหมด 4 ด้านนั้นมีรายละเอียดดังนี้ (ภัทรพร เยาวรัตน์, 2565 : 21-22)

1. ด้านการรู้ดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครูในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ การสืบค้นข้อมูลที่น่าเชื่อถือจากแหล่งออนไลน์ การวิเคราะห์ข้อมูลและสื่อเพื่อนำไปใช้ในการจัดการสอนอย่างถูกต้อง การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้อย่างเหมาะสม การติดต่อสื่อสารผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล โดยมีการใช้เทคโนโลยีด้วยความมั่นคงปลอดภัยโดยไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น และการมีจรรยาบรรณในการใช้สื่อในการแสดงความคิดเห็นบนโลกดิจิทัลอย่างเหมาะสม

2. ด้านการใช้ดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครูในการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการออกแบบการสอนและประเมินผู้เรียนผ่านระบบออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ โปรแกรมตารางคำนวณและโปรแกรมนำเสนอในการทำงาน การสร้างสรรค์ผลงานด้วยโปรแกรมหรือแอปพลิเคชัน การใช้เครื่องมือออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ การเผยแพร่และแบ่งปันข้อมูลผ่านอุปกรณ์ดิจิทัล

3. ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครูในการบอกปัญหาทางเทคนิคจากการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการแก้ปัญหาได้ รวมทั้งการระบุความต้องการและเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัลตามวัตถุประสงค์ การตัดสินใจคัดเลือกสื่อและดัดแปลงสื่อหรือเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการสอนได้อย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์โดยคำนึงถึงความถูกต้องและข้อมูลที่ทันสมัย

4. ด้านการปรับตัวสอดคล้องความเปลี่ยนแปลงดิจิทัล หมายถึง ความสามารถของครูในการปรับตัวต่อโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ หรือการสร้างนวัตกรรมที่แตกต่างจากเดิม การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีการแสวงหาความรู้ใหม่และพัฒนาตนเอง การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์

นอกจากนี้ จันท์จิรา ขานพล (2564) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะดิจิทัลจากนักวิชาการหลายท่าน เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง ครูสามารถออกแบบและจัดทำเอกสารดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ สอดคล้องกับความต้องการพร้อมทั้งใช้ระบบปฏิบัติการ Microsoft office ได้ตามความต้องการของตนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้สูงขึ้น รวมถึงประมวลผลข้อมูลสารสนเทศได้อย่างเหมาะสมและทราบคุณสมบัติพื้นฐานของแถบเครื่องมือสำหรับระบบปฏิบัติการ Microsoft office ใช้งานอย่างเต็มประสิทธิภาพ

2. การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านเทคโนโลยี หมายถึง ครูสามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความพร้อมของผู้ร่วมปฏิสัมพันธ์ ด้วยอุปกรณ์ที่หลากหลาย เพื่อนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งเข้าร่วมการประชุมออนไลน์ ด้วยช่องทางที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการจัดการเรียนรู้ผ่านชั้นเรียนออนไลน์ ตามความเหมาะสมของผู้เรียนเป็นสำคัญและสามารถติดต่อโดยตรงกับผู้อื่นด้วยวิธีการที่เหมาะสม

3. การมีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ครูสามารถสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต โดยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้งานระบบเครือข่ายสารสนเทศ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

4. การสร้างสื่อดิจิทัล หมายถึง ครูสามารถออกแบบและจัดทำสื่อดิจิทัลด้วยระบบปฏิบัติการที่เหมาะสมสอดคล้องกับตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งพัฒนาสื่อดิจิทัลที่สืบค้นได้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำสื่อดิจิทัลเผยแพร่บนระบบออนไลน์ รวมถึงจัดทำระบบสารสนเทศออนไลน์ (website) และรับข้อเสนอแนะจากผู้ใช้งานเพื่อนำไปพัฒนาสื่อดิจิทัลต่อไป

5. การมีจริยธรรมทางเทคโนโลยี หมายถึง ครู มีความรับผิดชอบต่องานใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของตนเองและมีมารยาทในการใช้งาน คำนึงถึงสิทธิในการใช้งานของผู้อื่น รวมถึงสิทธิในผลงานของผู้อื่น เลือกใช้สื่อและแสดงออกทางความคิดเห็นในสื่อสาธารณะอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งเป็นต้นแบบที่ดีในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเหมาะสมและปลอดภัยให้กับผู้เรียน

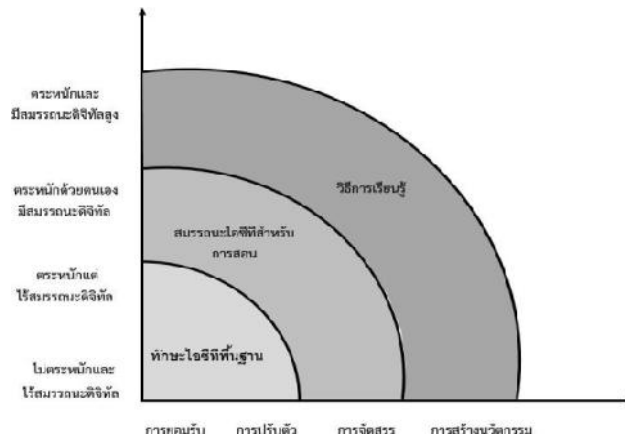
6. การประเมินข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง ครูเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เป็นปัจจุบันเพื่อเป็นประโยชน์ในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การรวบรวม การตรวจสอบ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประยุกต์ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านการประเมินนำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเรียงเป็นสารสนเทศอย่างมีระบบและตรวจสอบกลับได้

จากการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะดิจิทัล คือความหลากหลายของทักษะด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ประกอบไปด้วย การเรียนรู้ การใช้ การแก้ปัญหา การปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นผ่านเทคโนโลยี การมีวิจารณญาณในการใช้เทคโนโลยี การสร้างสื่อดิจิทัล การมีจริยธรรมทางเทคโนโลยี และการประเมินข้อมูลสารสนเทศ

โมเดลสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู

Krumsvik (2008 : 280) ได้เสนอโมเดลสมรรถนะดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยเฉพาะครูผู้สอน โมเดลสมรรถนะดิจิทัลนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของสมรรถนะที่ครูจะต้องมีในยุคดิจิทัล โดยโมเดลมีส่วนประกอบทั้งหมด 4 ส่วน คือ (1) ทักษะไอซีทีพื้นฐาน (basic ICI skill) (2) สมรรถนะไอซีทีสำหรับการสอน (didactic ICT competence) (3) วิธีการเรียนรู้ (learning strategies) และ (4) การพัฒนาทางดิจิทัล (digital bildung) ซึ่งเป็นส่วนที่ไม่ได้แสดงในรูปโมเดล ซึ่งเป็นส่วนที่เป็นจุดตัดของ 3 ส่วนแรก ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 โมเดลสมรรถนะดิจิทัล

รายละเอียดในแต่ละส่วน มีดังนี้

1. ทักษะ ไอซีทีพื้นฐาน (Basic ICT Skill) เป็นส่วนที่อยู่กึ่งกลางของโมเดล หมายถึงความเข้าใจในวิธีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพื้นฐาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูทุกคนควรที่จะมีครูในปัจจุบันควรที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทั้งในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานในโรงเรียน ซึ่งการใช้เทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ครูมีทักษะในการใช้งานเทคโนโลยีเหล่านี้ขึ้น และนักเรียนก็เป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นทักษะในการใช้เทคโนโลยีของครู ซึ่งความมั่นใจในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของนักเรียน จะช่วยทำให้ครูแสดงทักษะพื้นฐานทางไอซีทีออกมาด้วย

2. สมรรถนะไอซีทีสำหรับการสอน (Didactic ICT Competence) เป็นส่วนที่อยู่ตรงกลางของโมเดล หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับการปฏิบัติจริงเมื่อใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน โดยสามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาการสอนผสมผสานกับการมีสมรรถนะดิจิทัลได้อย่างลงตัว ครูควรมุ่งเน้นไปที่ความรู้แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถใช้เทคโนโลยีควบคุมหรือผสมผสานในการสอนได้เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งเป็นที่ท้าทายอย่างยิ่งเนื่องจากครูไม่เคยถูกสอนเกี่ยวกับการใช้ความสามารถทางเทคโนโลยีในการสอนให้สำเร็จ ดังนั้น ครู

จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและคำแนะนำจากเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งการฝึกอบรมเพื่อสร้างความตระหนักและนำไปสู่การเรียนรู้ดิจิทัลที่มากขึ้น

3. วิธีการเรียนรู้ (Learning Strategies) เป็นส่วนที่อยู่ด้านบนขวาของโมเดล ในส่วนนี้เป็นมุมมองที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นกว่าใน 2 ส่วนแรก ส่วนนี้จะมุ่งเน้นไปที่การสอน เป็นการขยายความรู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้ใหม่ ๆ โดยครูมีหน้าที่ในการนำแหล่งการเรียนรู้ทางดิจิทัลที่หลากหลายมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองรูปแบบวิธีการเรียนรู้ใหม่ ๆ ของนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน

4. การพัฒนาทางดิจิทัล (Digital Bildung) เป็นส่วนที่ไม่ได้แสดงในโมเดล ในส่วนนี้เป็นการเน้น 3 ส่วนแรกให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เน้นที่แนวทางในการพัฒนาที่ได้รับอิทธิพลจากการปฏิวัติดิจิทัลและโรงเรียนดิจิทัล รวมทั้งมุ่งเน้นในการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาตัวตนในยุคดิจิทัลที่ได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม และยังเป็นการสะท้อนคุณธรรมและจริยธรรมทางเทคโนโลยี ดังนั้น ครูและนักเรียนจำเป็นที่จะต้องพัฒนาสมรรถนะในการใช้งานอย่างมีวิจารณญาณและการตระหนักทางจริยธรรม รวมไปถึงผลกระทบทางสังคมของการอยู่ร่วมกันในสังคมและในโรงเรียนดิจิทัล

นอกจากนี้ในส่วนของแกนตั้งของโมเดล เป็นการกล่าวถึงความตระหนักในตัวเอง เริ่มจากการไม่ตระหนักทางดิจิทัล และไร้ซึ่งสมรรถนะดิจิทัล จากนั้นเริ่มให้ความสนใจในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลจนกลายเป็น การตระหนักทางดิจิทัลแต่ยังไร้ซึ่งสมรรถนะดิจิทัล และเมื่อเวลาผ่านไปจึงพัฒนาเป็นการตระหนักด้วยตนเองหรือการรู้จักตนเองและมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น และเมื่อครูมีความตระหนักและมีสมรรถนะดิจิทัลสูงขึ้น ครูก็จะเห็นคุณค่าของการขยายความรู้เพื่อสร้างความรู้ทางดิจิทัลมากขึ้น โดยความตระหนักทางดิจิทัลของครูมีความสัมพันธ์กับการสอนและการเรียนรู้ภายในโรงเรียนดิจิทัล สุดท้ายในส่วนของแกนนอนของโมเดล เป็นส่วนที่เน้นการปฏิบัติ ในส่วนแรกของกระบวนการนี้ คือการยอมรับและการปรับตัว ในส่วนนี้แม้ว่าครูจะมีทักษะทางเทคโนโลยีขั้นพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่แต่ก็ยังมีอุปสรรคในการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนระยะของการจัดสรร ในขั้นที่ 3 จะทับกับการพัฒนาสมรรถนะไอซีทีในการสอนที่อยู่ส่วนตรงกลางของโมเดล ในส่วนนี้ครูมีทักษะ ICT เห็นฐานและสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนได้เป็นอย่างดี จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ครู ไม่สามารถแยกเทคโนโลยีออกจากการสอนได้ แต่ใช้ในการเปลี่ยนรูปแบบของการสอนทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น เปลี่ยนรูปแบบการประเมินนักเรียน เป็นต้น ระยะที่ 4 ระยะนวัตกรรมในระยษนี้ครูจะสามารถพัฒนาทั้งศาสตร์การสอนและศิลปะการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ ครูจะสามารถดัดแปลง หรือพัฒนาแหล่งสารสนเทศทางดิจิทัลในรายวิชาของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลโมเดลสมรรถนะดิจิทัลของ Krumsvik ข้างต้น สรุปได้ว่า สมรรถนะดิจิทัลประกอบไปด้วย 4 ส่วนหลัก ๆ ได้แก่ (1) ทักษะไอซีทีพื้นฐาน (2) สมรรถนะไอซีทีสำหรับการสอน (3) วิธีการเรียนรู้ และ (4) การพัฒนาทางดิจิทัล ซึ่งเป็นการเน้นใน 3 ส่วนแรกให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น จากส่วนประกอบต่าง ๆ ของโมเดลทำให้เห็นถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันของการสอน เนื้อหาวิชา และสมรรถนะดิจิทัล ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนยุคใหม่ที่มีความเป็นโรงเรียนดิจิทัลมากยิ่งขึ้น

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู

จากการศึกษาค้นคว้าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลครู มีผู้ศึกษาหลายท่านอธิบายแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู ไว้ดังนี้

จิณณวัตร ปะโคทั่ง (2561 : 282-283) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูว่า

1. ควรมีการพัฒนาการเรียนการสอนในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนี้
  - 1.1 ส่งเสริมครูใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาครูให้สามารถปรับตัวและเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูรุ่นเก่ากับครูรุ่นใหม่ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
  - 1.2 ครูควรสร้างกติกามารยาทในการสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในการดูแลผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้สื่อ รวมทั้งการส่งเสริมใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างความตระหนักในการดูแลสุขภาพของผู้เรียน
  - 1.3 รัฐควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันมากขึ้น
  - 1.4 รัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตในลักษณะความร่วมมือจากภาคเอกชน หรือมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการสร้างความร่วมมือหรือความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อร่วมรับฟังและหาแนวทางในการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกัน
2. ควรมีการนำรูปแบบการเรียนรู้ด้วยระบบออนไลน์ที่ประสบความสำเร็จและตอบสนองวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ มาพัฒนาสร้างทีมงานเพื่อปฏิบัติงานและเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกันระหว่างคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ เนื่องจากเนื้อหาสาระอยู่ในระบบปฏิบัติการบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งสามารถนำมาเป็นรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์โดยตรงได้โดยผ่าน YouTube และระบบปฏิบัติการสาธารณะ (Public Platform) รวมทั้งมีรูปแบบการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกันด้วย
3. ควรมีการเตรียมความพร้อมครูผู้สอนในด้านการผลิตและการพัฒนาเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัล รวมทั้งครูควรนำเทคโนโลยี

ดิจิทัลมาปรับใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้
อย่างแท้จริง

4. ควรส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาบริหารจัดการสถานศึกษาและ
สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองให้มากขึ้น โดยกำหนดเว็บไซต์หรือไลน์
เพื่อการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษาเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ผู้ปกครองได้รับรู้ความ
เคลื่อนไหวและติดตามการเรียนการสอนของบุตรหลาน โดยผ่านระบบปฏิบัติการดิจิทัล เช่น Line
Facebook เป็นต้น

5. สร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ของครู
ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือในการค้นคว้า
หาความรู้ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมสร้างสรรค์สังคมที่ดี เพื่อเผยแพร่และนำไปสู่การพัฒนา
ประเทศระยะยาว

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562 : 39-40) ได้กล่าวถึงแนวทางการ
พัฒนาสมรรถนะดิจิทัลครูว่า ครูจะต้องพร้อมที่จะพัฒนาตนเองตลอดเวลาโดยมีการเรียนรู้ดิจิทัลจาก
นักเรียน ครูจะต้องเข้าใจและพัฒนาให้มีทักษะความฉลาดทางดิจิทัล โดยเริ่มจากการตระหนักถึง
ลิขสิทธิ์ทางปัญญา ฝึกฝนใช้ประโยชน์จากคลังบทเรียนออนไลน์แบบเปิด (MOOC) และคลังทรัพยากร
การศึกษาแบบเปิด (OER) ที่เจ้าของอนุญาตนำไปใช้ได้ พร้อมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่นักเรียน
เพื่อการเป็นพลเมืองดิจิทัลและสามารถสร้างพลเมืองดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม โดยครูจะต้องศึกษา
เรียนรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ ดังนี้

1. เข้าร่วมการอบรมต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาครูครบวงจร ที่เปิดโอกาสให้ครูได้เลือกเข้า
รับการพัฒนาตนเองตามความสนใจและความต้องการตนเอง

2. การได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากเครือข่าย เช่น มหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง
ศึกษานิเทศก์

3. การพัฒนาผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning
Community) ที่จะพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ พัฒนาการทำงาน พัฒนาการจัดการเรียนการสอน หรือ
แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน นอกจากนั้นแนวปฏิบัติของการสร้างและพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของ
ครู สิ่งสำคัญควรมีดังนี้

1. วางโครงสร้างพื้นฐานให้แก่ครูให้มีโอกาสเข้าถึงคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัล
โดยมีการจัดสรรงบประมาณครุภัณฑ์อุปกรณ์ดิจิทัลสำหรับการศึกษาให้ตรงกับความต้องการและ
บริบทของสถานศึกษา

2. เข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีคุณภาพ รู้เท่าทันและปลอดภัย และส่งเสริมสมรรถนะ
ดิจิทัล ที่สามารถสร้างประโยชน์ต่อการดำเนินงานและการดำรงชีวิตได้

3. ครูรุ่นใหม่ที่เก่งด้านดิจิทัล มีทักษะกระบวนการจัดการเรียนการสอนสู่คนรุ่นเก่าไม่ได้ ดังนั้น ครูรุ่นใหม่จะต้องมีการผสมผสานทั้งทักษะการจัดการเรียนการสอนและทักษะด้านดิจิทัล ซึ่งอาจเพิ่มเติมโดยการอบรมการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานเทคโนโลยี เช่น TPACK SAMR นอกจากนั้นจะต้องส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียนร่วมกันระหว่างครูและศึกษานิเทศก์ เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลสำหรับครู คือ ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติหรือวิธีการสร้างองค์ความรู้สำหรับหน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และครูผู้สอนเกี่ยวกับสิ่งที่ครูควรปฏิบัติเพื่อพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครู เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาสมรรถนะทางดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้สำหรับครูในยุคดิจิทัล

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล ทำให้สื่อและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างมาก สำหรับการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนของครูจึงต้องปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยและทันต่อสังคมโลก มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล รายละเอียดดังนี้

ฟาฏินา วงศ์เลขา (2558) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในยุคโลกดิจิทัลเป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ และการเรียนรู้เกิดขึ้นทุกที่ทุกเวลาโดยผ่านระบบเครือข่าย ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ห้องเรียนเปลี่ยนเป็นชุมชนขนาดใหญ่ เปรียบได้กับโลก คือ ห้องเรียนที่มีนำสื่อและเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วม ในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ สนใจใฝ่เรียนรู้ สนุกสนาน และกระตือรือร้น ในการเรียนรู้มากขึ้น แต่การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกต้อง ก็ต้องอาศัยผู้สอนที่เข้าใจและมีความรู้ในด้านการใช้เทคโนโลยีด้วยเช่นกัน ผู้สอนยังจำเป็นต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนรู้จักเลือกศึกษาค้นคว้าข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีวิจารณญาณ เพราะข้อมูลสารสนเทศที่เผยแพร่บนระบบอินเทอร์เน็ตนั้น มีทั้งข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการกลั่นกรอง ดังนั้น ผู้สอนอาจจะต้องเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ไปกับผู้เรียนอีกด้วย

2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่สังคมคาดหวัง คือ มีคุณธรรม เป็นคนดีมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีทักษะที่หลากหลาย เช่น ทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบ รู้จักการแก้ไขปัญหา มีความสามารถด้านการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 2 ภาษา มีพื้นฐานและทักษะการคำนวณที่ดี และมีความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมเผชิญปัญหา

และสามารถเลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม เป็นต้นในการจัดการศึกษาของชาติสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโลกยุคดิจิทัลที่ทุกคนต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ 3R และ 7C นั่นคือ 3R ได้แก่ การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) ส่วน 7C ได้แก่ คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving) คิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรม (Creativity & innovation) เข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย (Cross-cultural understanding) ความร่วมมือ ทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork & leadership) การสื่อสาร รู้เท่าทันสื่อและข้อมูลสารสนเทศ (Communications, information & media literacy) มีทักษะด้านคอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี (Computing & ICT literacy) และมีทักษะการเรียนรู้และอาชีพ (Career & learning skills) การจัดการเรียนการสอนในยุคโลกดิจิทัลนั้น ใฝ่ฝันอยากเห็นภาพห้องเรียนที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่ ให้โลกคือห้องเรียนผู้เรียนมีคุณลักษณะที่เป็นผู้ชี้นำตนเองได้ หลักสูตรมีความยืดหยุ่น คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การสอนที่ไม่ยึดหนังสือเรียนเป็นหลักเช่นปัจจุบัน ไม่เน้นการเรียนแบบท่องจำเน้นให้คิดเป็นแก้ปัญหาได้ ต้องเป็นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเพื่อใช้ชีวิตในโลกแห่งความเป็นจริงและเป้าหมายสำคัญที่สุดนั่นคือ สร้างคนให้มีคุณภาพเป็นคนดีและมีคุณธรรม

สอดคล้องกับ สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2559) กล่าวว่า เป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เด็กไทยจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังบ่มเพาะด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านทักษะการเรียนรู้ คุณลักษณะการเรียนรู้และเนื้อหาการเรียนรู้ สำหรับทักษะที่สำคัญ ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรมอันประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขปัญหาและการสื่อสารกับผู้อื่น 2) ทักษะชีวิตและการทำงาน อันประกอบด้วย การปรับตัว ทักษะสังคม และการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ส่วนคุณลักษณะ ได้แก่ 1) คุณลักษณะด้านการทำงานมีการปรับตัวและมีความเป็นผู้นำ 2) คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ มีการชี้นำตนเอง การตรวจสอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 3) คุณลักษณะด้านศีลธรรม การเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ และสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองโลก ส่วนด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ก็จะประกอบด้วย การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) การคำนวณ (Arithmetic) และเป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเชิงบูรณาการ (Integrative Learning) รวมทั้งเรื่องราวเกี่ยวกับ โลก การเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจการค้าการเป็นผู้ประกอบการ สิทธิ พลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม

ในส่วนของ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2560 : 25) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมที่พัฒนาขึ้นโดย Benjamin Bloom เมื่อปี ค.ศ. 1956 โดยกำหนดพฤติกรรมทางพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ของผู้เรียนไว้ 6 ลำดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า แต่ยังมีข้อจำกัดและไม่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลหรือสติปัญญาของผู้เรียนในยุคดิจิทัล Anderson and Kreitzer (2001) ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของบลูม ได้นำแนวคิดดังกล่าว

มาทบทวนและนำเสนอใหม่ให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยได้นำเสนอ Bloom's Revised Taxonomy ไว้ 6 ลำดับชั้น ดังนี้

1. ความจำ (Remembering) หมายถึง ความสามารถในการระลึกได้ แสดงรายการได้ บอกได้ ระบุนได้ บอกรู้ได้ เช่น สามารถบอกความหมายของทฤษฎีต่าง ๆ ได้
2. ความเข้าใจ (Understanding) หมายถึง ความสามารถในการแปลความหมาย ยกตัวอย่าง สรุป อ้างอิง เช่น สามารถอธิบายแนวคิดของทฤษฎีได้
3. การประยุกต์ใช้ (Applying) หมายถึง ความสามารถในการนำไปใช้ ประยุกต์ใช้ แก้ไขปัญหา เช่น สามารถใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาได้
4. การวิเคราะห์ (Analyzing) หมายถึง ความสามารถในการเปรียบเทียบ อธิบายลักษณะ การจัดการ เช่น สามารถบอกความแตกต่างระหว่างทฤษฎี 2 ทฤษฎีได้
5. การประเมินค่า (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการตรวจสอบ วิเคราะห์ ตัดสิน เช่น สามารถตัดสินคุณค่าของทฤษฎีได้
6. การคิดสร้างสรรค์ (Creating) หมายถึง ความสามารถในการออกแบบ วางแผน ผลิต เช่น สามารถนำเสนอทฤษฎีใหม่ที่แตกต่างไปจากทฤษฎีเดิมได้

จะสังเกตได้ว่าจากการปรับแนวคิดใหม่ สิ่งสำคัญที่สุดของกระบวนการทางปัญญาคือ การพัฒนาการเรียนรู้ไปสู่การคิดสร้างสรรค์ (Creating) ซึ่งต้องยอมรับว่าสำคัญมากในโลกยุคดิจิทัล ที่ผู้เรียนจะต้องค้นหาตนเองว่าอะไรคือสิ่งที่เขาทำได้ดีที่สุด และพัฒนาทักษะนั้นจนสามารถสร้าง อัตลักษณ์ของตนเอง และผลิตชิ้นงานหรือนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิต และการทำงานในอนาคตได้

เช่นเดียวกันกับ ชีระ รุญเจริญ (2562) กล่าวว่า การจัดการศึกษาเรียนรู้ยุคดิจิทัล จะต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลง และพัฒนาผู้เรียนและครูให้เป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้การจัดการศึกษายุคใหม่จึงควรมีคุณลักษณะ คือ เน้นทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะ ดิจิทัล สามารถเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยี ใช้ระบบเครือข่ายการสื่อสารที่รวดเร็ว สร้างโอกาสในการ เรียนรู้ให้ได้มากและรวดเร็ว เน้นการหาทางออกหรือการแก้ปัญหาโดยการคิดเชิงนวัตกรรม ใช้แหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้หลักการบูรณาการศาสตร์ที่อุบัติขึ้นใหม่ ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนสำคัญ ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล การเรียนรู้ที่บูรณาการกับการทำงาน และการศึกษากลับด้าน

นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2564) กล่าวว่า การจัดการศึกษาออนไลน์ยุค ดิจิทัลเป็นการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โดยการบูรณาการ เนื้อหาสาระกับกิจกรรมการเรียนรู้ทางดิจิทัล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในความคิดรวบยอดหลัก ของสาระไปพร้อมกับพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลด้านต่าง ๆ อาทิเช่น

1. ให้ผู้เรียนติดตามข่าวสารจากเครือข่ายโลกออนไลน์
2. ให้ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของข้อมูลจากเครือข่ายในโลกออนไลน์
3. ให้ผู้เรียนสรุปสาระสำคัญของข้อมูลที่สืบค้นมาจากเครือข่ายโลกออนไลน์
4. ให้ผู้เรียนนำข้อมูลจากเครือข่ายโลกออนไลน์ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม
5. ให้ผู้เรียนแบ่งปันข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่นในเครือข่ายโลกออนไลน์

จากการศึกษาการจัดการเรียนรู้สำหรับครูในยุคดิจิทัล สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในยุคนี้จะต้องบูรณาการสมรรถนะดิจิทัลเข้าไปในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการออกแบบนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ ตอบสนองต่อการเรียนรู้ มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความคิด เนื้อหาสาระ และพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนในขณะเดียวกัน

บทบาทของครูในยุคดิจิทัล

ครูในยุคนี้ต้องมีคุณลักษณะที่เรียกว่า E-Teacher ดังนี้ (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2558)

1. มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ โดยมีการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อเทคโนโลยี
2. มีทักษะในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อขยายองค์ความรู้ของตนเองตลอดเวลา
3. มีความสามารถในการถ่ายทอดหรือขยายความรู้ของตนเองสู่นักเรียนผ่านสื่อ เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีความสามารถในการเสาะหาและคัดเลือกเนื้อหาความรู้หรือเนื้อหาที่ทันสมัยเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนผ่านทางสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ
5. สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ผู้สอนมีหน้าที่ชี้แนะให้ผู้เรียนได้รู้จักการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีระบบ มีเหตุผล คิดสร้างสรรค์ เป็นผู้อำนวยความสะดวก และชี้แนะแนวทาง

นอกจากนี้ ครูผู้สอนในยุคดิจิทัล จะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ (พงษ์พัชรินทร พุทธวัฒน์, 2561 : 6)

1. สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ครูทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตนได้เต็มศักยภาพ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือช่วย
2. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นผู้ช่วย คือ ผู้สอนต้องฝึกนิสัยให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ รักการค้นคว้า และการปรับเปลี่ยนความคิดได้ตามเหตุและผล
3. ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้จัดการสารสนเทศและการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม
4. ผู้สอนต้องสร้างให้ผู้เรียนรู้อย่างเท่าทันกับสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

5. ผู้สอนต้องสร้างสมรรถนะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน คือ ความสามารถด้านไอทีที่จำเป็น ให้มีความรู้ ทักษะความคิด การสื่อสาร เพื่อให้สามารถอยู่ได้ในสภาวะการดำรงชีวิตและการทำงาน ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม

6. พัฒนาผู้เรียนให้พร้อมที่จะรับบทบาทใหม่ ๆ ในสังคมโลกาภิวัตน์ ให้เตรียมตนเอง อยู่ตลอดเวลา

จากการศึกษาบทบาทของครูในยุคดิจิทัลข้างต้น สรุปได้ว่า ครูผู้สอนต้องเป็นผู้พร้อมเรียนรู้ และตื่นตัวอยู่เสมอ เป็นผู้มีความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองผู้เรียนในยุคดิจิทัล

บทสรุป

การพัฒนาสมรรถนะสำหรับครูมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากครูเป็นวิชาชีพที่ขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม ช่วยสร้างคน จัดระเบียบสังคม และช่วยแก้ปัญหาสังคม เพราะสังคมต้องการคนที่มีคุณภาพพร้อมทุกมิติทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ สมรรถนะดิจิทัลสำหรับครู เป็นมาตรฐานและเป็นแนวทางให้ครูปฏิบัติตน และพัฒนาตนเองตามสมรรถนะที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูสามารถประเมินตนเองได้ว่ามีจุดแข็ง หรือจุดอ่อนอะไรที่ครูควรปรับปรุง เพื่อให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นำความรู้ทักษะไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของตนให้ดีขึ้น รวมไปถึงองค์การเกิดการพัฒนารูปแบบเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับผู้เรียนบริบทยุคดิจิทัล โดยครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนของตนให้มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมประเทศชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กุศลวัฒน์ คงประดิษฐ์. (2562). การเป็นครูที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นฐานในโลกดิจิทัลของศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 30(1), 1-21.
- กนิษฐา ศิริศักดิ์. (2559). *การวิจัยหลักสูตรวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คุรุสภา. (2556). *ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556*. สืบค้นเมื่อ 18 เมษายน 2567, จาก http://alumni.rtu.ac.th/doc/Knowledge_performance.pdf

- จันทร์จิรา ขานพล. (2564). *สมรรถนะดิจิทัลของครูที่มีผลต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้วิทยาการ
คำนวณในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม*. (วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนครพนม.
- จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. ศิริธรรมออฟ
เซ็ท.
- ธราญา จิตรชญาวณิช. (2560). *การศึกษาและความเป็นครูไทย*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2562). *แนวทางการบริหารการศึกษาในยุคนี้ Education Thailand 4.0*. ใน *เอกสาร
ประกอบการบรรยายพิเศษเรื่องแนวโน้มการบริหารจัดการศึกษา*. (เอกสารอัดสำเนา).
- พงษ์พัชรินทร์ พุฒินนะ. (2561). *การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล*. *วารสารนวัตกรรม
การเรียนรู้และเทคโนโลยี*, 1(2), 1-11.
- ปาฏิณา วงศ์เลขา. (2558). *การจัดการเรียนการสอนในยุคโลกดิจิทัล*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2567,
จาก <https://d.dailynews.co.th/education/358284/>
- วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒนา. (2564). *การเรียนรู้ออนไลน์เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรม:
Online Learning to Create Innovation*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคร
ินทร์วิวัฒน.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา
เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัล
สำหรับคุณวุฒิปริญญาตรี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *นโยบายและแผนระดับชาติ
ว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2562 - 2580)*. กระทรวงการดิจิทัล
เพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562). *รายงานการศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติของการสร้างและ
ส่งเสริมการรู้ดิจิทัลสำหรับครู*. บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2560). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). พิษณุโลก:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559). *แนวคิดไทยแลนด์ 4.0 สร้างเมล็ดพันธุ์ชุดใหม่ให้มีรากแก้ว*. สืบค้นเมื่อ 20
เมษายน 2567, จาก https://www.isranews.org/thaireform-other-news/51766-thailand-40_51766.html

ภัทรพร เยาวรัตน์. (2565). *การศึกษาศมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1.* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร

Anderson, L W, & Krathwohl D R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives.* New York: Longman.

Krumsvik, R. J. (2008). "Situated learning and teachers' digital competence," *Education and Information Technologies.* 13(4) : 279-290.

จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม

วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
วัดพระธาตุแช่แห้ง พระอารามหลวง 469 หมู่ 3 ต.ฝ่ายแก้ว อ.ภูเพียง จ.น่าน
โทรศัพท์/โทรสาร 054-601063 www.nan.mcu.ac.th